Voorzitter, leden van de raad, college, toehoorders in de zaal en achter het scherm,

Deze laatste begroting van dit college markeert het slotstuk van een raadsperiode waar wij met trots op terugkijken. Ook vanuit de oppositie hebben wij niet aan de zijlijn gestaan, maar juist actief en constructief bijgedragen aan een mooier Kerkrade. Mede dankzij onze inzet zijn er concrete resultaten behaald die zichtbaar zijn in onze stad, bewijs dat oppositie niet betekent dat je alleen maar kritisch bent, maar juist dat je samen werkt aan vooruitgang.

Allereerst onze complimenten voor het feit dat de begroting opnieuw sluitend en goed leesbaar is. Maar ja, wij zouden Lokaal Alternatief niet zijn als we niet met een frisse, kritische blik naar de plannen zouden kijken. Waar het nóg beter kan, laten we dat graag horen.

Burgerparticipatie: samen maken we Kerkrade

We beginnen bij een onderwerp dat ons na aan het hart ligt: burgerparticipatie. Volgens deze raad én ook opgenomen in de begroting; Momenteel het belangrijkste speerpunt van onze gemeente.

We zien dat de gemeente flinke stappen heeft gezet, maar we zijn er zeker nog niet. Soms lijkt het wel alsof de stem van de burger een echo is in een lege zaal. Neem bijvoorbeeld het project D'r Pool: de participatie kwam bij de start van het project goed op gang, maar toen de plannen veranderden, werden omwonenden pas laat betrokken. Onze waarschuwing dat dit tot grote onvrede kon leiden, werd destijds weggewuifd – inmiddels weten we allemaal hoe het is gelopen. Het mooie project ligt bij de Raad van State en daardoor nog maanden stil.

En dan het geld: tijdens de informatiebijeenkomst Burgerparticipatie in oktober werd duidelijk dat er na 2025 geen budget meer is gereserveerd. Dat kan natuurlijk niet! Wij stellen dan ook via een amendement (dat nu wordt toegevoegd aan de agenda) voor om in 2026 € 85.000 op te nemen voor burgerparticipatie, gedekt door de reserveringen te verlagen. En we dragen het nieuwe college op om vanaf 2027 structureel geld vrij te maken. Want zonder budget blijft burgerparticipatie een mooi woord, maar geen werkelijkheid.

En voorzitter, om het belang van samen doen te benadrukken, wil ik graag een quote aanhalen:
"Samen maken we impact – want een stad bouw je niet alleen, maar met elkaar. Alleen ga je sneller, samen kom je verder!"
Laten we dat vooral niet vergeten.

Woningbouw: balans in de stad

Dan woningbouw. We pleiten al jaren voor meer huizen in het midden- en hogere segment. De gemiddelde WOZ-waarde in Kerkrade blijft flink achter bij het landelijk gemiddelde. Landelijk iets meer dan een half miljoen euro, in Kerkrade net geen € 265.000. Voor 2026 kan de Onroerend Zaak Belasting woonhuizen zelfs iets dalen maar de totale lastendruk procentueel valt licht hoger uit om ons voorzieningenniveau te blijven betalen. Per gezin valt de stijging van de Lastendruk gelukkig mee: zo'n € 12 per jaar, een verhoging van 1,14%.

Toch is het belangrijk om te investeren in een evenwichtigere woningvoorraad. Meer huizen in het midden- en hogere segment zorgen voor een betere balans in de stad, zowel qua inkomen als sociale structuur. Uiteindelijk zal dat ook een hogere gemiddelde WOZ-waarde opleveren, een proces dat jaren zal duren, maar als we niet beginnen, komen we er nooit.

Laten we daarin overigens niet doorslaan: sociale woningbouw blijft zeker ook noodzakelijk. En laten we hopen dat de minimale verhoging in deze begroting geen voorbode is van een inhaalslag voor de lastendruk voor onze burgers en bedrijven in de begroting voor 2027.

Gezondheid: VIE, niet alleen stenen maar mensen

Over balans gesproken: gezondheid is minstens zo belangrijk. We weten dat er miljoenen aan subsidie zijn binnengehaald voor het project VIE, en dat was niet bedoeld voor de stenen van het zwembad en sportcomplex, maar voor de gedachte achter het project VIE. Die oorspronkelijke gedachte van VIE – onze inwoners gezonder maken – lijkt wat ondergesneeuwd. Vraag op straat wat VIE is, en negen van de tien mensen noemen het zwembad, niet de gezondheidsprojecten. Daarnaast bereiken ons veel klachten over de hoge tarieven. En eerlijk is eerlijk: een gezinskaart van € 22,50 voor 2,5 uur zwemmen, iets wat in die vorm ook nog alleen op zondag kan, dat is geen koopje. We zijn erg benieuwd wat de aankomende concurrentie van het binnenkort te openen zwembad in Herzogenrath gaat betekenen.

Wij roepen het college op om de gedachte achter het project VIE nieuw leven in te blazen. Niet de stenen, maar de mensen moeten centraal staan. Dus: meer gezondheid bevorderende activiteiten in de wijken, vervoer regelen waar nodig, en vooral: doen wat we met de start van het VIE-project hebben beloofd. Want plannen zijn mooi, maar uitvoering is beter.

Jeugd in beweging: investeren in de toekomst

Dan onze jeugd. Uit onderzoek volgend op een motie van onze fractie, blijkt dat gratis sporten in verenigingsverband voor jongeren tot 18 jaar jaarlijks € 500.000 kost. Dat is veel geld, maar het is slechts 0,2% van de totale begroting. En als we zien dat er jaar in jaar uit miljoenen naar de reserves gaan omdat projecten niet uitgevoerd kunnen worden, dan is investeren in de gezondheid van onze jeugd een kwestie van visie. Laten we niet te voorzichtig zijn, maar lef tonen en onze jeugd in beweging krijgen. In beweging krijgen in verenigingsverband.

Verenigingen: de smeerolie van Kerkrade

Die verenigingen die de smeerolie van Kerkrade zijn.

Muziekverenigingen vormen al jaren het kloppend hart van Klankstad Kerkrade, sportverenigingen brengen mensen in beweging en alle verenigingen zorgen voor verbinding. Het is dan ook een uitstekend plan om € 5 miljoen te reserveren voor ondersteuning van het verenigingsleven in brede zin. Maar let op: verenigingen zijn méér dan een kostenpost. Ze zijn het cement van onze samenleving, zeker in de wijken.

Neem Chevremont, waar twee muziekverenigingen hun lokaal kwijtraakten. Het tijdelijke alternatief in het Sjeveemethoes kwam pas toen ze al elders, buiten de wijk, onderdak hadden gevonden. Terwijl de problematiek al tientallen jaren geleden aangekaart werd. En dan is het ook nog niet eens een structurele oplossing. Mochten beide verenigingen gebruik gaan maken van de nu door de gemeente aangeboden, tijdelijke ruimte, dan lopen ze het risico dat dit begin 2026 weer wordt teruggedraaid. En dan? Met hangende pootjes terug naar de noodoplossing die ze nu gebruiken? Verenigingen uit de wijk halen, kost leden én de binding met de buurt. Laten we daar zuinig op zijn.

Verenigingen kunnen bovendien een prachtig instrument zijn om boodschappen van de gemeente laagdrempelig over te brengen. Zo zetten we de burger weer centraal en bereiken we mensen op een manier die werkt – en dat is ook een vorm van burgerparticipatie.

Tot slot

Voorzitter, wij hopen dat het college al onze opmerkingen ter harte neemt maar vooral het speerpunt burgerparticipatie écht vorm blijft geven. Met veel daadkracht en oog voor wat er leeft in Kerkrade. Want samen maken we onze stad sterker.

Dank u wel.

Kerkrade, 12 november 2025, Marc Charlier, fractievoorzitter